

Krajowe dokumenty strategiczne.

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2007-2015

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK) jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia wyznacza cele oraz identyfikuje obszary uznane za najważniejsze z punktu widzenia osiągnięcia tych celów, na których koncentrowane będą działania państwa. Uwzględnia jednocześnie najważniejsze trendy rozwoju światowej gospodarki oraz cele, jakie stawia Unia Europejska w odnowionej Strategii Lizbońskiej. Dokument został opracowany przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju, a więc zachowaniu równowagi pomiędzy celami gospodarczymi i społecznymi. Dokument uwzględnia również rekomendacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko. Realizacja działań zaproponowanych w SRK powinna pozwolić na osiągnięcie i utrzymanie szybkiego rozwoju gospodarczego oraz wysokiego poziomu życia społeczeństwa przy takim wykorzystaniu zasobów przyrodniczych, który pozwoli na ich utrzymanie w dobrym stanie, tak aby mogły z nich korzystać również przyszłe pokolenia. W szczególności realizacja SRK powinna pozwolić na efektywne zarządzanie zasobami naturalnymi, utrzymanie odpowiedniego stanu środowiska oraz zachowanie różnorodności biologicznej.

Horyzont czasowy SRK pokrywa się z okresem nowej perspektywy finansowej UE na lata 2007-2013 obejmując dodatkowo dwa lata, w trakcie których będą kontynuowane przedsięwzięcia finansowane ze środków unijnych przyznanych Polsce w budżecie na lata 2007-2013 (zasada n+2).

Istotną rolą SRK jest koordynowanie reform instytucjonalno-regulacyjnych z działaniami finansowanymi ze środków UE tak, aby poprzez efekt synergii te dwa obszary przynosiły możliwie największy efekt prorozwojowy. **Głównym celem strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin.** Przez podniesienie poziomu życia rozumiemy wzrost dochodów w sektorze gospodarstw domowych, ułatwienie dostępu do edukacji i szkolenia, co prowadzi do podwyższenia poziomu wykształcenia społeczeństwa i podnoszenia kwalifikacji obywateli, wzrost zatrudnienia i wydajności pracy, skutkujące zarówno obniżeniem bezrobocia, jak i zwiększeniem poziomu aktywności zawodowej oraz poprawę zdrowotności mieszkańców Polski. Przez podniesienie jakości życia rozumiemy istotną poprawę stanu i wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród obywateli, możliwość korzystania z funkcjonalnej i łatwo dostępnej infrastruktury technicznej i społecznej, życie w czystym, zdrowym i sprzyjającym środowisku przyrodniczym, uczestnictwo w życiu demokratycznym, uczestnictwo w kulturze i turystyce, przynależność do zintegrowanej, pomocnej wspólnoty lokalnej, umożliwiającej lepszą harmonizację

życia rodzinnego i zawodowego oraz aktywność w ramach społeczeństwa obywatelskiego. Podniesienie poziomu i jakości życia ma umożliwić polityka państwa pozwalająca na szybki, trwały rozwój gospodarczy w perspektywie długookresowej, oparty na rozwoju kapitału ludzkiego, zwiększaniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki i regionów, w tym na inwestycjach w sferze badań i rozwoju, oraz na uzyskanie stabilnych warunków ekonomiczno-społecznych i środowiskowych zapewniających europejski poziom i jakość życia obywateli i rodzin w kraju i wspólnotach lokalnych. Funkcjonowanie wspólnoty i jej bezpieczeństwo powinno być oparte o zasadę subsydiarności. W sytuacjach zagrożeń przerastających możliwości reagowania społeczności lokalnej powinna ona mieć wsparcie właściwych organów administracji publicznej.

Priorytetami strategicznymi Polski są:

1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.
2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej.
3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości.
4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa.
5. Rozwój obszarów wiejskich.
6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

Realizacja powyższych priorytetów będzie następować poprzez działania regulacyjne, decyzyjne i wdrożeniowe władz państwowych i administracji publicznej, jak i innych podmiotów życia społeczno-gospodarczego oraz system oceny postępu realizacji działań. Strategia przewiduje, że w latach 2006-2010 gospodarka rozwijać się będzie w tempie 5,1%, a w latach 2011-2015 w tempie 5,2%. Pozwoli to na obniżenie stopy bezrobocia z 17,6% w 2005 r. do 9,0% w 2015 roku. Umożliwi jednocześnie osiągnięcie w 2015 r. PKB na mieszkańca na poziomie 2/3 prognozowanej na rok 2015 średniej UE-25.

Wg stanu na koniec stycznia 2008 roku, oprócz Strategii Rozwoju Kraju, w Polsce obowiązuje 8 krajowych dokumentów długookresowych, 30 krajowych strategii sektorowych, w stosunku do których wymagana jest ocena zgodności z SRK oraz 148 innych dokumentów o charakterze strategicznym (plany i programy wieloletnie, założenia, koncepcje).

Krajowe dokumenty długookresowe:

1. Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju

2. Polityka leśna państwa
3. Polityka ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010
4. Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań
5. Polityka klimatyczna Polski – Strategia redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020
6. Polityka energetyczna Polski do 2025 roku
7. Strategiczny Przegląd Obronny
8. Polityka transportowa na lata 2006-2025

Krajowe strategie sektorowe:

1. Strategia rozwoju energetyki odnawialnej
2. Strategia dla przemysłu chemicznego w Polsce do 2010 r.
3. Krajowa strategia ograniczania emisji metali ciężkich
4. Strategia rozwoju kształcenia ustawicznego do roku 2010
5. Strategia Państwa dla młodzieży na lata 2003-2012
6. Strategia zmian wzorców produkcji i konsumpcji na sprzyjające realizacji zasad trwałego, zrównoważonego rozwoju
7. Strategia rozwoju rynku kapitałowego *Agenda Warsaw City 2010*
8. Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci 2004-2012 „*Polska dla dzieci*”
9. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 oraz Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020
10. Strategia zarządzania halonami
11. Program zwalczania korupcji – Strategia antykorupcyjna. II etap wdrażania 2005-2009
12. Strategia wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na lata 2007-2013
13. Strategia rozwoju ochrony zdrowia na lata 2007-2013
14. Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski do roku 2013 oraz perspektywiczna prognoza transformacji społeczeństwa informacyjnego do roku 2020
15. Strategia rozwoju edukacji na lata 2007-2013
16. Strategia Rozwoju Rybołówstwa na lata 2007-2013
17. Strategia gospodarki wodnej
18. Strategia polityki społecznej na lata 2007-2013
19. Strategia rozwoju polskiej gospodarki morskiej do roku 2015
20. Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013

21. Program reformy regulacji
22. Strategia dla sektora stoczniowego (morskie stocznie produkcyjne) w Polsce w latach 2006-2013
23. Kierunki zwiększania innowacyjności gospodarki na lata 2007-2013
24. Krajowy Program „Zabezpieczenia Społeczne i Integracja Społeczna w latach 2006-2008”
25. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010
26. Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2015
27. Strategia dla transportu kolejowego do 2013 r.
28. Strategia działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007-2015
29. Strategia rozwoju portów morskich do 2015 r.
30. Strategia polityki konsumenckiej na lata 2007-2009

NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007-2013

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (NSRO) to dokument opracowany w celu realizacji w latach 2007-2013 na terytorium Polski polityki spójności Unii Europejskiej.

Wymóg przygotowania NSRO wynika z rozporządzenia Rady nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. Opracowanie NSRO i ich akceptacja przez Komisję Europejską jest niezbędna do przyjęcia przez Komisję programów operacyjnych, i w konsekwencji uruchomienia środków z funduszy strukturalnych.

Dokument określa kierunki wsparcia ze środków finansowych dostępnych z budżetu UE w okresie 7 najbliższych lat w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności. NSRO jest instrumentem odniesienia dla przygotowania programów operacyjnych, uwzględniając jednocześnie zapisy Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015. Dokument przedstawia analizę sytuacji społeczno-gospodarczej kraju i jej regionów, formułuje najważniejsze wyzwania dla kraju w perspektywie kolejnych lat oraz określa cele zmierzające do osiągnięcia spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej z krajami i regionami Wspólnoty, prezentuje też alokację środków finansowych na poszczególne programy oraz ramy systemu realizacji oraz opis programów operacyjnych, realizujących zakładane w NSRO cele.

Dokument NSRO posiada również podtytuł – **Narodowa Strategia Spójności**.

Cel główny Narodowej Strategii Spójności to: tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Do realizacji celu głównego NSRO przyczyniać się ma 6 celów szczegółowych:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

KONCEPCJA POLITYKI PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU

Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju (KPPZK) jest podstawowym dokumentem określającym zasady polityki państwa w dziedzinie przestrzennego zagospodarowania kraju w perspektywie najbliższych kilkunastu lat. Obowiązek jej sporządzenia wynika z ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Ustawowy wymóg opracowania Koncepcji w trybie prac nad strategią rozwoju kraju sytuuje to opracowanie w sferze **planowania strategicznego**. Oznacza to, że Koncepcja nie pełni funkcji nadrzędnego planu przestrzennego zagospodarowania, wyznaczającego fizyczne rozmieszczenie inwestycji publicznych, dostarcza natomiast przesłanek do sporządzenia programów zawierających zadania rządowe, tworzy podstawę do sporządzenia planów zagospodarowania przestrzennego województw i sektorowych (resortowych) polityk rozwoju, konkretyzujących ponadlokalne cele publiczne wpływające na przestrzenne zagospodarowanie kraju. Koncepcja zawiera diagnozy uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, na ich podstawie zaś formułuje podstawowe cele polityki przestrzennego Zagospodarowania kraju, określa generalne kierunki jej realizacji oraz wyznacza konkretne zadania naczelnym i centralnym organom administracji państwowej do wykonania w najbliższym czasie. Główną przesłanką określającą system celów jest

historyczna szansa i narodowa konieczność dynamizacji rozwoju Polski otwartej na globalny i europejski system gospodarowania i przełamania w ten sposób zapóźnienia cywilizacyjnego przez kształtowanie przestrzeni otwartej na Europę i świat, która generuje europejskie i światowe relacje i powiązania; przestrzeni konkurencyjnej, innowacyjnej i efektywnej, która tworzy warunki umożliwiające uzyskiwanie przez podmioty gospodarujące konkurencyjnych efektów. Generalnym założeniem jest strategia dynamicznego równoważenia rozwoju umożliwiająca aktywne i świadome kształtowanie procesu stopniowej likwidacji istniejących dysproporcji oraz konsolidacji priorytetowych celów strategicznych oraz globalnych europejskich trendów rozwoju.

Zwornikiem spinającym system celów strategicznych jest kształtowanie ładu przestrzennego, uwarunkowanego procesami rozwoju społeczno-gospodarczego i zmianami w środowisku przyrodniczym, stanowiąc współzależne z nimi tworzywo poprawy jakości życia, efektywności gospodarowania i jakości środowiska przyrodniczego oraz podnoszenia zdolności obronnych państwa w zróżnicowanej przestrzeni geograficznej kraju. Wkładem polityki przestrzennej w realizację strategicznych celów rozwoju jest kształtowanie struktur przestrzennych, tworzących warunki korzystne dla poprawy warunków życia ludności, aktywnej ochrony walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, wzrostu gospodarczego, integracji europejskiej i bezpieczeństwa kraju.

Aktualizacją **Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju** będzie **Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju**.

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju została opracowana przez Rządowe Centrum Studiów Strategicznych na mocy Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. z dnia 10 maja 2003 r.). Podczas dokonywania tej aktualizacji uwzględniono – oprócz Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju – strategiczne dokumenty rządowe, w tym *Założenia Narodowego Planu Rozwoju* na lata 2007-2013, strategiczne dokumenty Unii Europejskiej, analizy studialne, w tym autorskie ekspertyzy wykonane na potrzeby aktualizacji.

Zadania KPZK:

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. definiuje zadania, jakie ma do spełnienia *Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju*:

1. Stworzenie ram dla różnych innych dokumentów i działań:
 - „wyrażenie” polityki przestrzennej państwa, kształtowanej i prowadzonej przez Radę Ministrów,
 - „określenie” uwarunkowań, celów i kierunków zrównoważonego rozwoju kraju,

- sformułowanie „zasad”, które powinny być uwzględnione podczas opracowywania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin,
- sformułowanie „ustaleń”, które mają być uwzględnione w zagospodarowania przestrzennym województw.

2. Określenie konkretnych elementów struktury przestrzennej, czyli:

- obszarów metropolitalnych,

(nie jest przy tym jasne, w jakim zakresie *Koncepcja* ma odnieść się do obszarów metropolitalnych, bowiem w innych miejscach ustawy umiejscawia się „określenie” obszarów metropolitalnych w przestrzennych planach wojewódzkich. Tak więc ustawa za „ustalenie” i „określenie” obszarów metropolitalnych czyni odpowiedzialnymi zarówno *Koncepcję*, jak i plany wojewódzkie)

- rozmieszczenia infrastruktury społecznej o znaczeniu międzynarodowym i krajowym,
- rozmieszczenia obiektów infrastruktury technicznej i transportowej, strategicznych zasobów wodnych i obiektów gospodarki wodnej o znaczeniu międzynarodowym i krajowym,
- obszarów problemowych o znaczeniu krajowym, w tym obszarów zagrożeń wymagających szczegółowych studiów i planów.

20 sierpnia 2008 r. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego ogłosiło przetarg nieograniczony na wykonanie ekspertyzy „Prognoza oddziaływania na środowisko Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju na lata 2008-2033”.

Linki zewnętrzne:

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 – www.cie.gov.pl

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013 – www.funduszeuropejskie.gov.pl

Koncepcja Polityki Zagospodarowania Przestrzennego Zagospodarowania Kraju – www.lex.com.pl